

4-2005 årg. 24

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

VI SOM BRUKER MARKA

BESTILL NOAs MARKAKALENDER 2006!

SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Kan brukere og eiere i Marka tenkes å ha felles interesser?

Grevlingen har bestemt seg for å se nærmere på hva brukerne av Oslo-marka ønsker og hvordan de ulike skogierne forvalter det arealet vi alle er så opptatt av. I to nummer vil vi behandle disse problemstillingene. I det bladet du nå holder i hånden har vi spesielt sett på hva vi som representanter for det enkle friluftsliv forventer av skogforvaltningen i bynære strøk. I Grevlingen nr. 1-2006 vil vi se nærmere på enkelte av eierne, hva slags erfaringer vi har med deres skogforvaltning og hva vi kan forvente oss i framtiden.

NOA har i høy grad medvirket til de gjennombrudd som nå er forestående i Markasaken. Det gjelder både utkastet til flerbruksplan for Oslo kommunes skoger 2006 – 2015 og den rød-grønne regjeringens erklæring om et framtidig lovfestet vern av Osломarka. Som påvist i en egen artikkel er høringsutkastet til flerbruksplan på mange områder som musikk i våre ører. Her forsterkes den

målsettingen som ble vedtatt i 1989 om at forvaltningen skal ha friluftsliv og verneinteressene som bærende grunnlag og at de økonomiske hensyn skal underordnes disse. Eksempler på dette er at det årlige hogstkvantumet er foreslått moderat, at det legges stor vekt på skjøtsel av kulturlandskapet og at eventyrskogene ønskes innarbeidet i planen. Noen utfordringer gjenstår som for eksempel graden av tilrettelegging for idrettsformål, bygging og utbedring av skogsbilveier og konflikter mellom ridende, syklende og det ordinære friluftsliv.

NOA nøler allikevel ikke med å berømme Friluftsetaten for forslaget om administrativt vernede områder for biologisk mangfold og friluftsliv. Blir dette gjennomført vil Oslo kommune være internasjonalt ledende i flerbruk.

Med den økende sentraliseringen vil alle landets bymarker oppleve de samme konflikter som i Osломarka.

Dette forutså NOA i 1999 og tok et initiativ sammen med DNT for å samle naturvern- og friluftslivorganisasjonene bak et felles utspill for lov om bymarker. Dette førte den gang til en bred oppslutning fra svært mange organisasjoner. Nå ser vi målet i det fjerne i og med regjeringens varslede forberedende arbeider om egen lov for bymarker. Som Gjermund Andersen skriver i en egen artikkel: "Nå gjelder det ikke å lene seg tilbake, men å stå løpet ut."

Følg derfor med i våre spalter!

Tom Ekeli, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48
e-post adresse: noa@noa.no hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonsassistent: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no

Redaksjonen avsluttet 31.10.2005
Forsidefoto: Fra Gråbergtjenn, Svein Grønvold/NN
Trykk: Hippopotamus AS Opplag: 5.000

ISSN 0803-6357

Innhold

- Eventyrskogen på Spålsberget
- Flerbruksplan for Oslo kommunes skoger – et viktig miljøgrep for Marka
- Lov om bymarker innen rekkevidde
- Hekta på trær
- Nytt på nytt om lokallag Oslo Vest
- Lysløype er blitt til bilvei i Østmarka
- Skiløyper og stier, idrett og friluftsliv (Nannestad/Gjerdrum)
- Busstur til utbyggingstruede natur- og kulturperler
- Bokomtaler

Grevlingen blir trykket på resirkulert melkekartong. Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Lovfestet vern av Oslomarka

Til Aftenposten (19.10.05) uttaler vår nye miljøvernminister Helen Bjørnøy: "Oslomarka, som det viktigste friluftsområde i landet, trenger en bedre beskyttelse. Dette arbeidet vil bli gjennomført som et vanlig lovarbeid som alle interesserte og berørte parter skal få medvirke til på vanlig måte. Det er for tidlig å si noe om fremdriften i denne saken."

Minneord

OLE HANS KRISTIANSEN

En ukjent, men betydningsfull naturverner har gått ut av tiden. Ole Hans Kristiansen døde 11. oktober, 56 år gammel, etter et helt liv i trassig kamp mot sykdom og plager. Hans viljestyrke og livsglede var et enestående eksempel for dem som møtte ham. Tross Bekhterevs sykdom, kunstige hofter og skuldre, "lånt" nyre og til slutt kreft: Ole Hans drev et meget aktivt friluftsliv, var en aktiv naturverner og et sjelden idealistisk menneske, som levde etter slagordet "Rikt liv med enkle midler". Om hans økologiske fotavtrykk var minimalt, var hans innsats for naturvernet det motsatte.

Ole Hans var blant pionerene i naturvernarbeidet i Buskerud i den første tiden etter at det gamle Østlandske Naturvernforening (ØNV) var delt opp i fylkeslag. Han var initiativtaker til oppstart av lokallag av så vel Natur og Ungdom, Naturvernforbundet og Norsk Ornitologisk Forening på Ringerike. Han bidro sterkt i arbeidet for vern av Vassfaret og områder i Marka.

I 1979 syklet han gjennom det meste av Nord-Norge til Alta, hvor han deltok i aksjonene gjennom det meste av vinteren. I 1980 satt han i første rekke i Innerdalen, en annen av vassdragsvernets største aksjoner. For disse aksjonene fikk han en dom for sivil ulydighet. Sett i ettertid

Ole Hans - med livsappetitt til det siste.

er dette et adelsmerke: Han var blant de få som turte å ta et personlig ansvar og stå opp mot raseringen av norsk natur. I ettertid er det de dømte som har fått rett, og de dømmende som nølende har måttet innse sine feil.

De siste årene var Ole Hans alvorlig syk, og vel vitende om at det snart var slutt. Men også da var tankene konsentrert om natur, naturopplevelser og friluftsliv. Av sine beskjedne utbetalinger fra trygdeetaten hadde han spart opp betydelige beløp, som han nå delte rundhåndet ut til foreninger han syntes gjorde en god jobb og som trengte en oppmuntring i arbeidet. Til NOA ga Ole Hans den største gaven i foreningens historie, med et ønske om at pengene skal bidra til en bok om Markas opplevelsesverdier.

Fred og glede ved hans gode minne!

Gjermund Andersen

En pluss en blir 10 000 i Oslo og Akershus

Alle medlemmer har den siste tiden mottatt vervebrosjyrer fra Naturvernforbundet. I løpet av tre år er målet å øke medlemstallet fra 17 000 til 25 000 medlemmer. Våre søsterorganisasjoner i Danmark og Sverige har mellom 150 000 og 200 000 medlemmer. Nå gjelder det at det lokale og det sentrale leddet i NNV samhandler. Midlet er først og fremst at hver og en av oss verver venner, bekjente og familie.

I NOA er vi ca. 5 000 medlemmer i dag, om hver enkelt verver ett nytt medlem – kan vi være 10 000 medlemmer om tre år. Grevlingen oppfordrer derfor alle sine lesere om å studere vervemateriellet og starte arbeidet i sin nærmeste omgangskrets.

- Flere naturvenner og miljøvernere gir økt kapasitet til å arbeide for natur og miljø.
- Høyt medlemstall gir økt respekt og større gjennomslagskraft i naturvernarbeidet.
- Medlemmene er Naturvernforbundets viktigste ressurs.

Som et ledd i vervearbeidet vil NNV/NOA ha stand og kaffebål utenfor **Folkemuseet på Bygdøy** i forbindelse med Markedsdagene **27. november, 3., 4. og 11. desember**.

Møt opp og slå av en prat om den fremtidige bynasjonalparken!

EVENTYRSKOGENE

ET VIKTIG VERKTØY FOR BEVARING AV MARKA

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har de siste tre årene registrert en rekke av Markas eventyrskoger. Registreringen synliggjør de mest verdifulle områdene vi har igjen for friluftsliv og naturopplevelse.

Spålsberget – er en litt bortgjemt perle midt i Marka, og et område du ofte vil vende tilbake til i tankene når du først har vært der.

Den høyeste toppen, Spålsberget på 629 moh, er en typisk formasjon for det nordlige Nordmarka og Krokskogen. Selve skolten er skurt ganske ren for løsmasser, og bare enkelte spredte, småvokste furuer klorer seg fast på toppen. Herfra er det en flott utsikt mot Øyangen og store deler av Spålen-Katnosaområdet og resten av det nordvestre Nordmarka. Nordover fortsetter området som en rygg ned mot hovedløypa fra Ringkollen til Nord-

**Område: 16
Spålsberget**

Området ligger på Krokskogen. Øst for Øyangen. Del av Løvenskiold-Vækerøs skoger.

Terningkast

Spålen. Sørøver går det bratt ned til et svært idyllisk lite tjern som ligger "langt, langt borti skove", utenfor alle ferdselsårer. Rundt dette tjernet og videre sørøver har vi ett av Markas beste eksempler på trollsskog. Mektige furuer og kvistrike, men kortvokste graner danner merkelige skikkelser. Småkupert terreng understreker det mystiske. Her er det en opplevelse å gå, sommer som vinter. Vegetasjonen er preget av de fattige bergartene i undergrunnen. Det er myrlendte partier, men for det meste preges skogen av blåbærling der det er noenlunde tørr mark, og flekker av bart fjell i dagen.

Opplevelsen av området utgjør et hele, med utsikt og overblikk, med rike detaljer og små landskapsrom med spennende vegetasjon og topografi. Trollskogens underlige figurer underbygger eventyrpreget,

Parti fra Spålsberget.

Foto: Gjermund Andersen

mens Steinbutjernet og Steindulp byr frem lysere og åpnere inntrykk. En av Markas gamle seterstier krysser gjennom området. Her er det drevet buskap fra gårdene i Haug og inn til Finnerudsetra, Fagerlissetra, Lorthullsetra og Spålssetra. Området kan nås på ski eller med sykkel fra Ringkollen-Øyangenområdet.

Les mer om eventyrskoger og last ned brosjyrer fra: www.noa.no

Den 16. oktober var representanter fra lokallagene i Asker og Bærum på Eventyrskogregistreringskurs på Skaugumsåsen. Kursledere var Bjørn Faafeng og Sigmund Skeie.

Foto: Jan Schwincde

Flerbruksplan for Oslo kommunes skoger – et viktig miljøgrep for Marka

Av Frithjof Funder

"Saa er da Christiania sikret Bevarelse af disse Skove, som er en Pryd for dens Omegn og et kjært Tilflugtssted for dens Indvaanere." Slik avrundet borgermesteren saken da bystyret i 1889 gjorde sitt vedtak om innkjøp av Frognerseterskogen, begynnelsen på Oslos etter hvert omfattende kommunale skoger. Som årene gikk, øynet man en stigende motsetning mellom skogsdrift etter moderne prinsipper og den økende bybefolknings friluftslivsinteresser. Den første skogbruksplan for disse skogene ble utarbeidet for perioden 1949–59 og videreført for 1959–69. Formålet var rent faglig skogskjøtsel og beregning av hogstkvantum.

Etter iherdig påvirkning fra opinionen kanalisert særlig gjennom Østlandske naturvernforening (nå NOA) og Oslo og Omland Friluftsråd fikk naturvern og friluftsliv innpass i det som nå ble kalt en flerbruksplan. Intensjonen for planen for 1970–80 var at det skulle tas hensyn til alle brukerinteressene i Oslo kommunes skoger. Det tok deretter fire år å få et vedtak i bystyret, noe som viste at kompromissene satt langt inne. Utviklingen gikk videre og i 1989, hundre år etter innkjøpet av Frognerseterskogen, vedtok bystyret innstillingen fra det nyopprettede

utvalget for Mål og retningslinjer for forvaltningen av Oslo kommunes skoger. Nå skulle forvaltningen ha frilufts- og verneinteressene som det bærende grunnlag, mens økonomiske hensyn skulle underordnes disse hensynene.

I de nylig vedtatte ajourførte Mål og retningslinjer er Strategi for bærekraftig utvikling med byøkologisk program (2003) og By i bevegelse om fysisk aktivitet og friluftsliv (2002) fulgt opp sammen med skjerpet vekt på biologisk mangfold, natur-

Kart: Gjermund Andersen

Kart: Gjermund Andersen

Eksempel på ensaldret kulturskog og gammelskog. Vi har et valg.

opplevelse og kulturlandskap. Etter bystyrevedtak (2005) er ordlyden: "Oslo kommunes skoger skal forvaltes og drives i pakt med økologiske og bærekraftige prinsipper. Det biologiske mangfoldet skal bevares og videreutvikles. Forvaltningen skal ha friluftsgo og verneinteressene som bærende grunnlag og økonomiske hensyn skal underordnes disse".

Jens Gram og Gjermund Andersen har deltatt fra NOA i det omfattende arbeidet som ligger bak utkastet til flerbruksplanen for 2006–2015.

Eventyrskogene

Under avsnittet om naturvern skal områder med spesielle verneverdier fredes etter naturvernloven, plan- og bygningsloven eller administrativt, videre skal det etableres restaureringsområder for naturtyper som er svakt representert og som hører naturlig hjemme i Marka.

I dette utkastet til flerbruksplan har NOA fått gjennomslag for eventyrskogene og stor anerkjennelse for registrering. Der heter det at områdene har høy opplevelsverdi på grunn av spesielle landskaps- og friluftslivskvaliteter, og at viktige kjennetegn er uberørthet og naturpreg, variasjon og mangfold, mye gammel skog, opplevelse av stillhet, særpreg og originalitet, opplevelse av kulturhistorie og historie, fantasieggende og spennende miljø, og opplevelse av vann, bekker og myrer. Spesielt omtalt er Strømsdammenområdet, Nikulpmyrene, Vettakollen,

Revlitjern, Svartkulp/Alnsjøen, Kjul skog, Angstkleiva/Bispedalen, Breisjøen øst, Ravnkollen, Evensmosen, Lutvann/Sarabråten, Sølvdoblabekken/Spinneren og Grønliåsen. Og så heter det at når NOA er ferdig med sine eventyrskogregistreringer vil det bli aktuelt å skille ut noen flere områder, som vil bli innarbeidet i Flerbruksplanen.

Av skogparker er nevnt Vardåsen, Oppsjø, Bogstad, Båntjern, Sognsvann, Grefsenåsen, Vesletjern, Sarabråten, Rustadsaga/Ulsrudvann og Askevann.

Idretten

Siden det er en kjensgjerning at naturvern/friluftsliv gjerne kommer i konflikt med enkelte gruppers behov for tilrettelegging for idrett, kan det være interessant å merke seg målene. Det enkle, naturvennlige friluftslivets behov og de markatilknyttede idrettsaktivitetene skal prioriteres. Tilretteleggingen skal baseres på flerbruk i felles traseer. Tyngre tilrettelegging for friluftsliv og idrett skal konsentreres i randsonen til Marka. Konsekvensene for sommerbruken av vinteranleggene må tillegges stor vekt. I så stor grad som mulig skal "100-metersskogene" bevares. Ved nybygg og rehabilitering av anlegg skal tilgjengeligheten for funksjonshemmede ivaretas. Områder der idrettsanlegg vil være dominerende er klart avgrenset og omfatter Holmenkollanleggene, Tryvannshøgda, Linderudkollen, Grefsenåsen og Skullerudhavna. Ombygging av Holmenkollbakken og gjenreising av Midtstubakken er nevnt med

henblikk på VM i 2011 (skiflyving i Rødkleiva er ikke nevnt).

Planen sier klart at støyforurensende anlegg bør søkes nedlagt og aktiviteten flyttes til steder der støyen kan aksepteres. Dersom dette ikke er mulig, må det gjennomføres støydempende tiltak. Nye motorsportsanlegg eller støyforurensende anlegg tillates ikke.

Hogst og skogsbilveier

Utvalget foreslår at det årlige hogstkvantumet fra forrige plan (1995–2005) på 8500 m³ holdes til 2011 for deretter å økes til 13.500 m³.

Det foreslås standardheving for en rekke skogsbilveier i Nordmarka. I tillegg foreslås det nye såkalte driftsveier i Østmarka, men ingen i Nordmarka.

Kulturlandskapet, gammel kulturmark, kulturminner, åkerholmer og kantsoner, trær, våtmarker, veikanter og beite

Det er gledelig at planen nå omfatter og legger vekt på alle disse elementene. Det beskrives utførlig hvordan man skal søke å opprettholde og skjøtte de forskjellige typene kulturlandskap så som jordbrukets landskap, skogbrukets landskap, idrettens landskap etc. Under friluftslivets landskap hører løyper, stier, serveringssteder, overnattingssteder og hytter, samt rester etter eldre anlegg.

Fra NOAs uttalelse

NOA er meget fornøyd med den måten Friluftsetaten har

arbeidet fram forslag til administrativt vernede områder for biologisk mangfold og friluftsliv. Kombinasjonen vern etter naturvernloven, administrativt vern av betydelige arealer og en vesentlig omlegging av skogskjøtselen vil sette kommuneskogene i den ønskede særstillingen som internasjonalt "ledende" i flerbruk. NOA setter også stor pris på at etaten øker fokuset på kulturlandskapet og bevaring av dette, med et mangfold av kulturlandskapstyper.

NOA mener tiden er inne for å begrense skogbruksaktiviteten til kun å omfatte tiltak som bevarer eller forbedrer opplevelseskvalitetene.

NOA slutter seg til OOFs synspunkt om at flatehogst må fases helt ut i løpet av flerbruksplanperioden. Unntak kan gjøres der det av kulturvern- og opplevelshensyn er ønskelig med gjenåpning av kulturlandskap. Tynningsarbeidet er det viktigste tiltaket i kommuneskogene for å gjenopprette en opplevelsrik skog etter flere tiår med flatehogst og gjenplantning. Det må under ingen omstendighet

drives hogst mellom 15. april og 1. juli av hensyn til viltet. NOA aksepterer ikke at det bygges nye veier eller at veier utbedres til en standard beregnet på tradisjonelt maskin-skogbruk.

NOA ser et stort konfliktpotensiale dersom ridning og sykling får forringe allmennhetens ordinære friluftsliv, og går derfor mot ridning og sykling på de blåmerkede turstiene. Også skiløypene må fredes mot ridning og sykling gjennom de stadig kortere vintersesongene. I stedet bør det anlegges egne traséer.

Fra andre foreningers uttalelser

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) ber om at Jens Grams og Oddvar Rolstads notat Kulturlandskap – friluftsliv og opplevelse blir tatt med i Flerbruksplanen eksempelvis på linje med Kulturminner. Dette ville også være en bekreftelse på den oppgradering av friluftslivet som var en forutsetning da arbeidet med Flerbruksplanen startet opp.

OOF finner mange av de foreslåtte veitraseene helt uakseptable og går ut fra at de trase-

ene som er planlagt gjennom eller i nærheten av foreslått vernede områder (verneskog, eventyrskog, spesielle friluftsområder) ikke blir realisert og at de øvrige traseene blir behandlet etter gjeldende forskrifter, regler og retningslinjer i henhold til Mål og retningslinjer, det vil si saksbehandling inkludert høring og befaring.

Østmarkas Venner (ØV) går imot nye veier og utbedrete veier i Østmarka. De støtter forslaget om at sykling primært skal foregå på skogsbilveiene, men foreslår i tillegg at det etableres noen stier eller traseer som prioriteres for sykling og som merkes spesielt. Videre mener de at all avskytning og jakt på elg og rådyr skal foretas som før av kommunens egne ansatte. Den har foregått på en profesjonell måte og har fungert utmerket.

Skiforeningen foreslår tilrettelegging for sykkel i Østmarka ved en ny trillesti-forbindelse nord-sør i Østmarka.

Så er spørsmålet: Når skal resten av Marka forvaltes etter slike prinsipper?

Laila Holmen (57) fra Nordstrand, har nå takket ja til jobben som kontorsekretær (40 prosent) i NOA. Fra 14. november vil kontoret og telefonen være betjent 4 timer, 4 dager i uka.

Grevlingen beklager: Det var Helene Brennhovd som hadde skrevet artikkelen: Svartskog, kulturlandskap og verneverdier i nummer 3-2005.

GRØNT DIKT

Selv de tidløse gigantene
Alle trær skal en gang falle.
Skal en gang smuldre hen.
Selv kjempene som står som landemerker.
Selv monumentene som har et grådig,
stødig grep i jord og fjell.
Selv de tidløse gigantene
skal en gang ligge utstrakt.
Og langsomt bli til muld.
Langsomt gi seg selv tilbake.

Sigmund Hågvar

Lov om bymarker innen rekkevidde!

Av Gjermund Andersen

“Regjeringen vil innføre et særskilt lovfestet vern av Osloomarka og andre bymarker.”

Den rød-grønne regjeringens plattform

Etter nær fire tiårs kamp ser vi målet i det fjerne: En egen lov som sikrer Markas grenser og kvaliteter for friluftsliv, en lov som samler makten på ett sted, slik at vi får en enhetlig forvaltning, en lov som gir adgang til å verne områder av hensyn til friluftsliv og naturopplevelse, uten å måtte gå veien om å argumentere med biologisk mangfold.

Fra å kjempe mot inngrep og ødeleggelser, kan vi nå begynne å se framover: Hvordan vil vi ha Marka? Hvordan kan vi snu den negative utviklingen og begynne en prosess for igjen å forbedre Markas opplevelseskvaliteter? Det er nå vi har muligheten til å påvirke framtidens rammeverk for Marka – en prosess som er like viktig for Osloomarka og de andre bymarkene som arbeidet med egne mål og egen flerbruksplan for Oslos kommuneskoger har vært i nærområdet til Oslo. (Se egen artikkel om flerbruksplanen.) Osloomarka utgjør ikke mer enn 0,4 prosent av landarealet, men er nærturområde for en fjerdedel av landets befolkning. To av tre innbyggere benytter Marka jevnlig, en av tre er i Marka ukentlig. På landsbasis bor åtte av ti personer i byer eller tettsteder, og andelen øker. Flere undersøkelser antyder at bruken av de andre bymarkene er like stor som i Osloomarka. Friluftslivet utøves av alle generasjoner og i alle lag av folket. Fri-

luftslivet er åpenbart en av de absolutt viktigste faktorene for trivsel og forebyggende helsearbeid her i landet. Det burde derfor være en selvfølge at de mest benyttede og viktigste områdene for friluftsliv sikres og gis en forvaltning som ivaretar og forbedrer opplevelseskvalitetene i områdene.

Dessverre har det til nå ikke vært noen selvfølge at bymarkene bevares. Tvert i mot truslene har vært, og er, mange, og ødeleggelsen har til dels vært betydelige. Den nye loven må derfor ikke bare være en passiv bevaringslov, men en lov som gir grunnlag for å restaurere tapte opplevelsesverdier.

Nedbygging er den største faren for områdenes størrelse og grenser. Bygging av boliger, veier og hytter er irreversible inngrep, som en gang for alle fratrar oss verdifulle friluftsområder. I Oslo-marka er heldigvis mye av dette vært stoppet de

siste 20 årene, men i mange bymarker er dette fortsatt en reell kamp. Og med økt innflytting til byene, vil konfliktene på nytt komme på dagsordenen i tiden som kommer. Og dyrere drivstoff og andre forhold har medført at folk ønsker hytter som kan nås på kort tid noe som utgjør en ny trussel mot befolkningsnær natur.

Skogbrukets bruk av flatehogster og andre hogstformer som medfører ensaldret skog etter hogsten har vært benyttet i mer enn et halvt sekel, og resultatet er at mer enn 80 prosent av den produktive skogen i Osloomarka er omformet til ensaldret skog, skog som etableres samtidig, pleies samtidig, tynnes samtidig og hogges samtidig, ikke ulikt dyrking av andre kulturvekster. Utkjøring av tømmer hele året medfører også mange sporskader etter mastodontene.

Markagrensen ved Årvoll.

Foto: Gjermund Andersen

En ny trussel som har eskalert de siste årene er motorisert ferdsel i naturen. Selv i Oslomarka foregår det en betydelig bruk av motoriserte kjøretøyer på veier og i terrenget. Andre steder er det betydelig verre.

En av grunnene til at så mye gikk galt, var en oppsplittet forvaltning, to departementer (MD og LD), fem fylker, 18 kommuner, et utall av etater, 2000 grunneiere, alle med ulike interesser som i stor grad kom i konflikt med friluftslivet. Desto flere kokker – desto mer søl.

Fordi utfordringene i det store og hele er de samme i alle bymarkene, tok Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) i 1999 et initiativ for å samle naturvern- og friluftslivsorganisasjonene bak et felles utspill for en lov om bymarker. Sammen med DNT greide vi å få støtte fra ti landsomfattende og 80 regionale eller lokale organisasjoner om fire krav:

En lov for bymarkene må

- kunne fastsette grenser mot utbygging
- kunne regulere alle typer inngrep, slik at friluftsliv settes i sentrum for forvaltningen
- gi hjemmel for et strengt områdevern av hensyn til friluftsliv
- samle forvaltningsansvaret i én instans, Miljøverndepartementet.

Nå må dette budskapet fornyes og forsterkes, og bidra til å legge grunnlaget for den nye loven. Nå gjelder det ikke å lene seg tilbake, men stå løpet ut. Gjør markaorganisasjonene jobben sin i tiden som kommer, er mulighetene for å nå et av våre viktigste mål svært store!

MARKAKALENDEREN

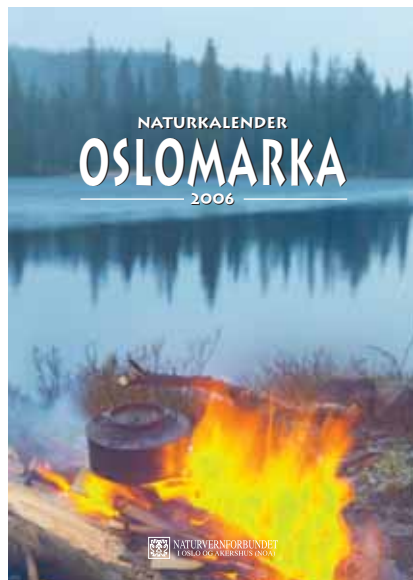
– julepresang med mening

Eventyrskogene i Oslomarka venter på deg!

Inn over dype, grønne mosematter, over koller med kronglefu og tiurmøkk på stien, under skjørtegraner og eldgamle osper bærer det innover – i eventyrriket, der måren hopper og tretåspetten trommer sitt rytmiske kallesignal. Slik kan skogen være, og slik ønsker vi at den skal være. Og slik er den fortsatt en del steder i Marka. I Eventyrskogene.

Markakalenderen viser deg veien til tolv av disse perlene. Det er bare å begynne planleggingen av tur-året 2006. God tur!

Markakalenderen er NOAs viktigste salgsvare. Inntektene fra salget gjør oss i stand til å videreføre og styrke vår innsats for Marka. Vi håper derfor at flest mulig av våre medlemmer bestiller Markakalenderen, både til seg selv og til venner, naboer, bekjente og kolleger. Prisen framgår av annonsen på baksiden av denne utgaven av Grevlingen.

Bestilling kan gjøres per post, telefaks 22 71 63 48, e-post: noa@noa.no eller på telefon 22 38 35 20 (legg igjen beskjed på svareren)!

Hekta på trær

Av Frithjof Funder

Nå i våres kunne vi lese om en trivelig tre-glad skogskar fra Strømmen som drev på heltid med felling og var "helt hekta på trær" etter eget utsagn (Akers Avis Groruddalen). Han er ikke alene om det – i NOA er det også noen som er helt hekta på trær, om enn med motsatt fortegn. Så hekta at de i sin undring over trefellings-farsotten som rir byen har undersøkt hvilket rettsvern byens trær har. Svaret er enkelt – intet vern i praksis. Ifølge leder av trepleiegruppa i Park og idrett, Oslo kommune, Erik Solfjeld, er det ikke mulig å frede enkelttrær i dag (Grevlingen 1-2005) – ordningen med fredning av enkelttrær opphørte i slutten av 1960-årene. På forespørsel fra Aftenposten (foranlediget av NOA) syntes ikke byråd Peter N. Myhre (frp) at det var nødvendig heller, det ble bare mer byråkrati.

Slik er det ikke nedover i Europa. Det viser seg at svært mange byer enten har lovvern eller administrativt vern som går ut på at alle trær har et visst vern, ifølge en tidsskrift-artikkel (Ariane Schmied og Werner Pillmann: "Tree protection legislation in European cities" i tidsskriftet Urban Forestry & Urban Greening 2-2003). For felling må man med visse forbehold søke om dispensasjon. Slik beskyttelse

har 25 byer for trær på privat og offentlig grunn med Amsterdam, Berlin, Bern, Brüssel, Budapest, Geneve, Hamburg, London, Milano, Paris, Praha og Wien i spissen. I Hamburg er bare trær på privat grunn beskyttet av regelverk, mens det i Milano er omvendt. I Amsterdam, Lyon, Marseilles og Paris er trær på offentlig grunn beskyttet, mens trær på privat grunn er beskyttet bare hvis de vokser på et beskyttet grøntareal. I Amsterdam arbeider man med en streng lovgivning for trær på privat grunn. I London og Dublin er ikke trær på offentlig grunn lovbeskyttet, mens trær på privat grunn er beskyttet i henhold til Tree Preservation Order. I Budapest og Geneve er alle private og offentlige trær beskyttet.

Forslag til lovverk

På bakgrunn av sine funn har Schmied og Pillmann fremsatt et forslag til lovverk. Graden av beskyttelse av grøntarealer i Europas byer varierer sterkt. Noen har ikke lovgivning i det hele tatt, mens andre har veletablert regulering. Ifølge de to bør oppdaterte vernebestemmelser for bytrær inneholde følgende punkter:

1. Trær på privat og offentlig grunn i byer skal beskyttes. Det betyr at felling av trær krever en offentlig fellings-

tillatelse avhengig av treets størrelse (stammetykkelse i en viss høyde).

2. Unntak fra loven bør spesifiseres, for eksempel trær som utgjør en fare. Da må naturligvis kompetent myndighet varsles omgående.
3. Alle årsaker til skade eller ødeleggelse av trær må listes opp, spesielt de som innvirker på det enkelte treets omgivelser og voksested. Det må bli forbudt å kappe, flytte, felle, ødelegge og beskjære. Utgravinger eller oppbygging i umiddelbarhet av treet må unngås, likeledes lagring og utslipp av pesticider, saltholdige, syreholdige og oljeholdige varer. Bruk av plantedepende midler og saltstrøing må forbys. Likeledes asfaltering, brolegging og lignende tett inntil stammen, i det hele tatt må tilgangen på vann ikke svekkes.
4. Betingelsene for fellingstillatelse bør listes opp. Det må være om treet representerer fare for folk og gods, om treet er sykt eller smittefarlig.
5. Felte trær skal erstattes med nye og et tilsvarende grøntareal skal bibeholdes.
6. Det må ilegges bøter for ulovlig felling av trær og de bør spesifiseres.

Nytt på nytt om lokallag Oslo Vest

Interimstyret i lokallaget Oslo Vest, presentert i Grevlingen 3-2005, sendte ut en orientering til alle medlemmene i Oslo Vest i begynnelsen av september. Der oppfordret de alle til å melde sin interesse for styreoppgaver og annen aktivitet i det nye lokallaget, med sikte på å få stiftet laget så snart som mulig. De fikk ca 20 oppmuntrende tilbakemeldinger.

Det ble innkalt til møte 24. oktober for å diskutere veien videre og aktuelle arbeidsoppgaver. For å organisere aktiviteten blant medlemmene ble tre arbeidsgrupper opprettet:

Strandsonen	Terje Agnalt og Katja Aarflot
Trafikk	Maja Arnestad og Martin Standley
Tur- og vannveier	Lars Monrad-Krohn, Harald O. Julsrud og Marianne de Caprona

Med utgangspunkt i disse gruppene og det gamle interimstyret ble det konstituert et styre for lokallaget som skal fungere fram til første årsmøte i våren 2006. Styret består av Lars Monrad-Krohn, Terje Agnalt og Rebecca Chance fra det gamle interimstyret og Harald Julsrud, Marianne de Caprona, Katja Aarflot og Martin Standley (vara) fra de nye gruppene. Styret peker selv ut leder og fordelingen av oppgaver.

Det nye styret sier: *"Vi kommer til å bruke NOAs hjemmesider og Grevlingen som informasjonskanal. Vi oppfordrer alle våre medlemmer til å orientere oss om store og små saker dere vil at vi skal følge opp. God medlemskontakt er viktig både for deg og oss - men først og fremst for naturvernets sak."*

Kontaktperson for Oslo Vest:
Rebecca Chance, tlf. 47 28 08 00,
e-post: rebeccac@student.bio.uio.no

Lysløype er blitt til bilvei i Østmarka

Lysløypa fra Vallerud i Lørenskog som kommer ned på skiløypa ved Elvåga og som ender på Mariholtet var tidligere en løype som snodde seg idyllisk og fint gjennom Østmarkaterreng- et. Lørenskog kommune har nå bygget om den eksisterende lysløypa til en helårs bilvei. Det er gjort uten at dette har vært gjenstand for reguleringsbehandling og uten at friluftsforsamlingene har fått saken til høring. Veien har en standard som en vanlig trafikkert vei i tettbebygde strøk. Veianlegget er til overmål utført på en skandaløst dårlig måte. I tillegg til at det nå er bygget en ny bilvei tvers gjennom denne delen av Østmarka er det gjort uopprettelig skader på naturen langs store deler av veianlegget. Det er mange store og stygt utsprengte fjellskjæringer, det er foretatt utfyllinger i terrenget i ti meters høyde, veibredden er enkelte steder mellom seks og ti meter, leire og stein er fylt ut på kantene høyt opp på eksisterende vegetasjonen og det store skarpe steiner ligger langs kantene.

Et enormt krater av en sving med mange meter høye fjellskjæringer og bred vei.

Skiløyper og stier, idrett og friluftsliv

Av Steinar Myrabø, Naturvernforbundet i Nannestad og Gjerdrum

Etter et folkemøte i Nannestad kommune i 2002 om bærekraftig utvikling, ble det satt i gang flere LA 21- (lokal agenda) prosjektgrupper. Prosjektet "Idrett og friluftsliv, stier og løyper" har fått en del økonomisk støtte fra kommunen. Her er undertegnede prosjektleder.

Utgangspunktet

Det var på tide at noe ble gjort for dem som ville trene eller gå tur ute i naturen, og for dem som ville å bruke beina eller sykkelene når de beveget seg i nærmiljøet. Dette har vært et stort problem i lengre tid og har bare blitt verre med økende boligbygging og trafikk. Sammenhengende grønne områder i tettstedene eksisterer nesten ikke lenger. Det er få eller ingen stier. Gang-sykkelveier er nesten helt fraværende langs de sterkt trafikkerte veiene, og man mangler også ofte en skikkelig veiskulder å ferdes på.

Turstier og traseer for skiløyper fra bygda og opp i marka (Romeriksåsen) er viktige utfartsårer. Når noen ville opp i marka i Nannestad og omegn hadde de i 2002 nesten ingen annen mulighet enn bil. Det var få stier å gå på om sommeren og skogsbilveiene var blitt så trafikkerte at det er utrivelig å gå og sykle på dem. Om vinteren var det enda vanskeligere, da skiløypene fra bygda (Holter og Åsgreina) i 2002 ikke ble kjørt opp de siste åra, trass i gode snøforhold. Det manglet løyper fra skoler og boligområder opp i marka, og løyper i nærmiljøet.

Hovedformålet med prosjektet var – og er fremdeles

- Gode muligheter for fysisk aktivitet og turmuligheter ute i naturen, spesielt i nærmiljøet.
- Mindre bilkjøring både i nærmiljøet og på skogsbilveiene i marka.
- Bedre lokalmiljø, tryggere ferdsel og trafikk.
- Bedre helse, velferd og trivsel for de som bor i området.
- Mindre belastning på sentrale deler av marka, og på veier og parkeringsplasser i marka.
- Mindre forurensning (støy, luft og vann) både i nærmiljøet og i marka.
- Mer positive naturopplevelser, og mye bedre og triveligere å ferdes i marka.

Prioritering av innsatsen

- Opprustning av eksisterende stier og løyper i nærmiljøene rundt de fire største bygdesentrene.
- Utvidelse av sti- og løypenett i nærmiljøene og mot eksisterende isolerte turområder.
- Knytte nærmiljøene sammen og opprusting av sti- og løypenettet mot marka.
- Nye stier og løyper fra nærmiljøene og mot marka. Prioritere å legge dem innom kultursteder som gamle setervanger og fiskeplasser.

Gjennomføringen

Det viktigste i startfasen var å få

Foto: Magnar Haraldsen, Eidsvoll Ullensaker Blad

Kartet er laget av LA 21-komiteen sør i Nannestad via prosjektet "Idrett og friluftsliv, stier og skiløyper" ved: Naturvernforbundet i Nannestad og Gjerdrum, Grendelagene i Holter, Skigruppa i Åsen IL, Bekkestuakomiteen, Eltonåsen Vel og Nannestad og Gjerdrum Røde Kors, samt privatpersoner.

et godt samarbeid mellom forskjellige lag og foreninger, privatpersoner og kommunen. Opptegning av traseer og oppstart med dugnadsarbeid kom raskt i gang enkelte steder. To dugnadsområder ble fastsatt; ett i søndre del (Holter-Åsgreina) og ett i nordre del (Nannestad-Maura). Det er nok gruppa i sør som til nå har gjort den største innsatsen, der de første dugnadene i Holter ble avholdt allerede rett etter folkemøtet. Av foreninger var det Røde Kors, Grendelaget, Bekkestua-komiteen og Naturvernforbundet som var representert i tillegg til privatpersoner som skjønte at ikke noe skjer uten at en bidrar selv. Siden høsten 2002 har det på dugnad blitt ryddet mange kilometer med både gamle og nye løypetraseer. Flere lag og privatpersoner har også blitt med etter hvert og dugnadsinnsatsen er kommet opp i flere tusen timer. Det er i

t tillegg blitt kjørt opp løyper på jordene, slik at de fleste har hatt mulighet til å gå på ski hjemmefra, både i nærmiljøet og opp i marka. Første delmål er dermed oppnådd på grunn av fin innsats fra en del ildsjeler.

Vi har i år fått laget et løypekart for søndre del av Nannestad, der de ulike fargene blant annet markerer ei rundløype på ca. 20 km og lokale løyper som kjøres opp med snøscooter. Løypetraseene på jordene kan variere fra år til år.

Kartet ble en realitet takket være økonomisk støtte fra Nannestad kommune og et godt samarbeid med velvillige grunneiere og Allmenningen. Det deles ut til dem som vil være med å støtte løypekjøringen økonomisk. Siden det er vanskelig å få støtte til driften, mener vi at dette bør alle brukerne av løypene være med å dele, da slipper løypekjørerne å

betale drivstoff fra egen lomme.

En oppfordring

Slike prosjekter er viktige for å få aktivisert befolkningen, spesielt barn og ungdom. Vær gjerne med å bidra i de områdene der du bor. Møt opp på dugnader eller dra eventuelt i gang noen selv. Du bidrar dermed til et godt oppvekst- og nærmiljø! Alle dem vi klarer å få ut i marka i fritida, vil høyst sannsynlig også bidra til å ta vare på naturen.

Nå er det også startet opp prosjekter om folkehelsearbeid rundt om i mange kommuner, også i Nannestad hvor undertegnede er med i aktivitetsgruppa som vil etablere og kartlegge stier i nærmiljøet der folk bor. Det er sikkert mange muligheter for å få folk ut i naturen også der du bor. Se det gjerne i sammenheng med muligheten for på sikt å få flere medlemmer i lokallaget.

Busstur til utbyggingstruede natur- og kulturperler

Den 25. august arrangerte lokallaget i Oslo Nord (NON) for andre gang en vellykket busstur med politikere, byråkrater og naturvernere (se Grevlingen 2-2005). På disse turene er det velforeninger og aksjonsgrupper som forteller historien. Mange av deltakerne uttrykker at det er nyttig å se disse truede perlene med egne øyne. Formålet med disse turene er å gi en innføring i de kampene som er og blir ført for å bevare de grønne lungene i byen.

Programmet denne gang var

- Torshovtoppen m/grønn middag
- Sofies Minde
- Hammerfestgaten 1
- Akerryggen/Telthusbakken
- Prins Carl August Minde i Storgata
- Byvandring i Prinsenkvarartalet

Prins Carl August Minde en dag i juni 2005

Foto: Per Skaseth

Arrangører var NON i samarbeid med Norsk Form og Fortidminneforeningen. Turen ble svært vellykket og høydepunktet ble en vandring i Storgata 36, Prins Carl August Minde. Her ga kriminolog Wenche Blomberg fra Universitetet i Oslo en orientering om stedet. Dette er et nydelig, sjeldent og for mange et ukjent område midt i byen. Her har Olav Thon utbyggingsplaner. Alle anbefales derfor å dra og se på dette gamle anlegget.

Jørgen Stubbesitter

Ulven på Nyland

Den stakkars ulven som ble kjørt i hjel av lokaltoget midt i Groruddalen i sommer, eller for så vidt gjedda i Groruddammen i fjor sommer, minner oss om at ikke alle dyr går i bånd eller er inngjerdet selv i en by som Oslo. Desperate må de ha vært. Den ene på søk etter revir i Nordmarka med mer elg og sau. Den andre av mangel på mat – sluke halvkilosfisk, ja vel, men angripe et menneske på sikkert førti kilo! Det var vel ikke fisk igjen å ete for stakkaren. En får for lite og en annen får for mye, der som overalt ellers i verden. Ikke alle dyr hører liksom med i Hakkebakeskogen – levende ulver og gjedder hører definitivt ikke med i det gode selskap.

Jeg sitter på min stubbe i Lauvåsen i solskinnet og tenker lange tanker i dag igjen. Mennesket er den eneste art som skulle ha vett og evne til å redusere sitt eget antall. Hadde ikke mennesket vært til, ville ulven behersket vår klimasone på jorden (ingen drømmesituasjon for omgivelsene det heller). Etter hvert som vi har spredd oss ut over hele kloden, og overbefolket den, leser jeg at alle dyrearter har gått tilbake i antall – færre arter og færre individer. "Ikke myggen," melder min geskjeftige kusine. Det kan heller ikke gjelde våre kjæledyr og husdyr – kufis er forlengst blitt et globalt forurensningsproblem. Puddeltippen Leika ligger ved foten min og er klokkelig opptatt av helt andre ting.

Pessimistiske sjeler – og trolig er det de som er realistene før man eventuelt får samlet seg – regner med at når vår art til slutt forsvinner fra jordens overflate, som dinosaurerne, har vi greid å utrydde alle andre høyerestående dyr. Som foreløpig topp på utviklingskjeden, er vi noen imponerende ingeniører som eksempelvis kan utnytte gravitasjonsfeltet til et par andre planeter for å sende en sonde mykt ned på Saturns måne. Vi er imidlertid også noen svært så slette forvaltere – ikke bare de relativt få maktmenneskene, homo economicus, de som følger det vi tidligere kalte jungellogen. Men også den store majoriteten av oss som er mest opptatt av vårt kjøpmannskap som det står i Skriften.

Jeg tror det var Zapffe som spekulerte på om den seiglivede tordivelen kanskje kunne overleve Ragnarokk og bli utgangspunktet for den neste evolusjonsrekken som kunne føre frem til et vesen som kunne overgå mennesket i å være som skapt i Guds bilde. Men med evolusjonens fart hittil, må vi regne med en halv milliard år, så det haster – jorden skal bare være beboelig i fire milliarder år til, og den siste milliard skal visst bli relativt trist.

Vi høres av.

Sett og saket

Nemesis

Om ein synest at møllene er fine, kjem an på augo til den som ser. Men ein kan ikkje lage vindmøller utan at dei synest. Naturvernforbundet har eg mista ein god del respekt for. Før var dei fulle av lovord om å satse på vindkraft. Men no er dei mot vindkraftutbygging nesten alle stader. Smøla-ordfører Iver Nordseth i samtale med journalist Per Anders Todal i Dag og Tid 1. oktober 2005

Litt slem, men kan det virkelig kombineres?

Pendler mellom jet set-liv i Alpene og Stockholm. Engasjert i miljøarbeid.

Sitert fra billedtekst om Annifrid Lyngstad (ABBA) i Aftenposten 3. oktober 2005

Planlagt mord på Prøysen

Med luksuriøse apartmenthytter rundt åpne hyttetun med kontinuerlig Alf Prøysen-musikk vil den kjente investor Arthur Burchart lokke byfolk til fremtidens fritidstilværelse i fjellet.

Opplyst av ham i NRK Brennpunkt-program 6.9.2005

Tapt reservasjon

Odin vil heller ikke blande seg inn i alt som foregår, han er redd for å ødelegge balansen, han mener at han må skjønne først. Så han går rundt og lytter og ser og betrakter, og prøver å lære av det han ser. ... Odin kan godt brukes som en økologisk pioner.

Tor Åge Bringsværd i Biong og Bu (red.):

Speilbilder av en større virkelighet, Oslo 2005, s. 136

Enn så lenge?

Oljelobbyistene rykker fram på alle frontar. Dei og gruveselskapa okkuperer nå gamal villmark. Tømmerindustrien har fått løyve til å hogge gamal skog i nasjonalparkane. Grand Canyon er opna opp for næringsverksemd. Dette er valdtekt på villmarka. Eg er takksam for at vi har andre konservative her i landet [miljøverminister Børge Brende nevnt].

Einar Førde i Bergens Tidende 9. juni 2004, hentet fra Innsyn. Artiklar 2002–2004, utgitt post humt, Oslo 05

En annen målestokk

Trees are a measure of our insignificance. The novelist John Fowles wrote that "trees epitomize a concept of time that has nothing to do with 'human clocking and calendaring.'

Time 15. november 1999

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker, Pb 332, 1371 Asker, Leder: Arild Jansen, Tlf.: 66 84 68 14 (p), e-post: ariljans@online.no
 Naturvernforbundet i Bærum, Pb 252, 1319 Bekkestua, Leder: Jan Schwencke, Tlf.: 67 12 01 78 (p), e-post: jan@schwencke.net
 Naturvernforbundet i Lørenskog, Leder: Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, Tlf.: 67 90 28 10 (p)
 Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum, Leder: Steinar Myrabø, Granerud, 2034 Holter, Tlf.: 91 65 76 91 (m), e-post: smyrabo@online.no
 Naturvernforbundet i Nes, Kontaktperson: Yngve Birkeland, Boddning, 2150 Årnes, Tlf.: 63 90 95 69 (p), e-post: yngv-bi@online.no
 Naturvernforbundet på Nesodden, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, Leder: Peter Schjøberg, Tlf.: 66 91 48 50 (p), e-post: pschjo@hotmail.com
 Naturvernforbundet i Oppegård, Pb 291, 1411 Kolbotn, Leder: Gunnar Larsen, Tlf.: 66 80 21 20 (p), e-post: oberntz@online.no
 Naturvernforbundet Oslo Nord, Kontaktperson: Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, Tlf.: 22 69 05 26 (p), e-post: elintyse@c2i.net
 Naturvernforbundet i Skedsmo, Pb 27, Lillestrøm, Leder: Birgitta Prøis, Tlf.: 97 71 74 85 (m), e-post: solsver@online.no
 Naturvernforbundet i Ski, Pb 232, 1401 Ski, Leder: Stein Martinsen, Tlf.: 64 87 28 06 (p), e-post: stein.martinsen@tdcnorge.no
 Naturvernforbundet i Vestby, Leder: Eirik Selmer-Olsen, Kolåsveien 5, 1555 Son, Tlf.: 64 95 93 24 (p), e-post: eirik.selmer-olsen@tine.no
 Naturvernforbundet i Ås, Pb 130, 1431 Ås, Leder: Michael Angeloff, Tlf.: 64 94 49 66 (p), e-post: michael.angeloff@nijos.no
 Østskanten Naturvernforbund, Leder: Ståle Grøtthe, Trondheimsv. 170A, 0570 Oslo, Tlf.: 22 04 49 81 (p) 95 22 39 78 (m), e-post: stale.grotte@dna.no
 Oslo studentlag av NU og NNV, Leder: Lene Liebe, Bølerlia 8, 0691 Oslo, Tlf.: 90 13 45 31 (p), e-post: enelie@student.matnat.uio.no

Alnaboken – en ny standard for 'eluebøker'

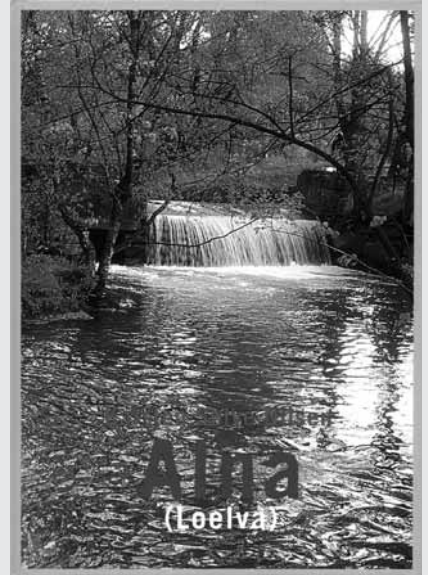
Karsten Sølve Nilsen er godt kjent i Groruddalen – i begge betydninger av ordene. I flere år har han vist lysbilder og kåsert om natur og lokal kultur i Oslos østlige bydeler. Nå har han samlet mye av sin viten i boken om Alna-elva fra Middelalderbyen under Eikaberg og opp til kildene i Lillomarka og Gjelleråsen. Han går elva oppstrøms og får, som han sier, på den måten historien med seg i riktig rekkefølge. Leirelagene fra gammel havbunn ga grunnlag for de mange teglverkene, og fossefallene ga kraft til sagbruk og møller, og mye annen industri. Naturen, det er ennå mye fin natur i Groruddalen, og det etter hvert nær historiske jordbruket i frodige Østre Aker med åkerlandskap, beitemarker og utslåtter er med. Likeledes det synlige og skjulte dyrelivet.

Ut fra denne grevlings kunnskap kan denne boken danne mal for hvordan bøkene om våre byelver kan lages – den beste 'eluebok' siden Ryvarden og Selstads bok om Glomma fra 1985. Karsten har et godt kamera og en kunstners sans for motiver og for vinklinger – som alltid ser man det best når man har forsøkt selv. Boken er illustrert tvers igjennom, og ikke ett overflødig bilde.

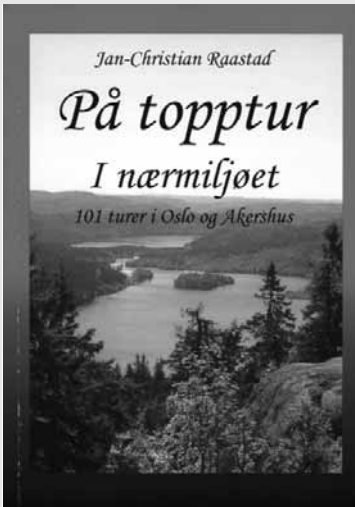
Et uttrykk skurrer hos en turglad grevling – 'den fine asfalterte turveien' fra Bryn til Etterstad. For det første er veien skåret gjennom ravinlandskapet etter Samferdsels-etatens grove målestokk uten hensyn til terrengformen. For det andre er asfalt kanskje bra for syklistene til og fra jobb, men asfalt er ikke god for noen kjent gangart – turveier skal gå på sti eller grusdekke. Men dette er en bagatell i denne sammenheng, og kan rettes.

FF

Grevlingen har sonderet terrenget langs Alna og funnet mye trivelig, og vært på topptur i våre to fylker.

Karsten Sølve Nilsen
Alna (Loelva)
 Topografisk forlag/Imprintforlaget, Oslo 2005
 198 sider, ISBN 82-7981-036-6

Jan-Christian Braastad
På topptur i nærmiljøet.
 101 turer i Oslo og Akershus
 for alle fotturinteresserte
 Eget forlag, Oslo 2005
 244 sider, ISBN 82-996650-1-9

101 topper i Oslo og Akershus

Dette var ingen dum idé og er en verdig konkurrent til Kjentmannsmerket. For de som har samlet på høye topper, kan kanskje tiden være inne til de noe mer moderate. Gevinsten ved slike foretagender er fine utsikter og nye steder. Som Jan-Christian Braastad selv sier om Tærudkampen i Skedsmo: Målet med denne boken er ikke å få deg til å samle på flest mulig topper i våre to fylker, men heller å få deg til å velge andre turmål enn de vanlige. Boken har mange fine bilder som ikke kommer helt til sin rett på grunn av plassen. Turene er systematisk sortert etter kommune og alle er beskrevet etter følgende disposisjon (dataingeniøren verdig): utgangspunkter, distanse, sykkel, ski, spesielle problemer, serveringssteder, topper i nærheten og rutebeskrivelse. Denne grevling fant ut at han bare hadde vært på 36 av de 101 topper. Litt krevende topper er med, men også mange lett tilgjengelige. Skotjernsfjell i Nannestad, en høy ås med urskogskarakter, er vel kjent blant NOAs medlemmer fra aksjonen for noen år siden. Grinderkollen i Enebakk er den vanskeligst tilgjengelige i et stort villmarkslignende skogsområde. Og kommer du opp på Tømmerås i Ski har du intet høyere punkt i syd før langt nede i Tyskland! Har du noe å padle eller ro med er kanskje Varden på Håøya i Frogn noe? Prisen tar likevel Hovedøytoppen – den skal man huske på neste gang.

FF

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

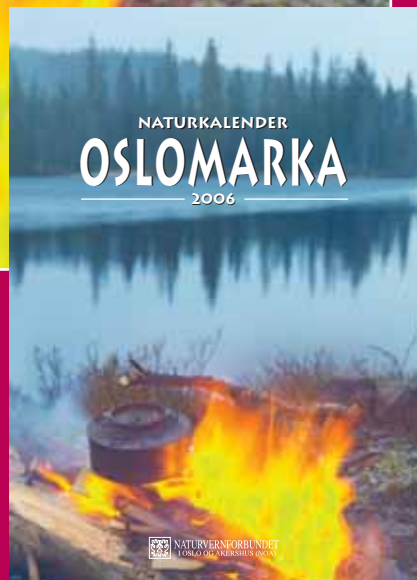

Markakalenderen
utgis av NOA

kr 98,- pr stk
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

For 15. år på rad gir NOA ut sin Markakalender.

Ved å kjøpe Markakalenderen støtter du NOAs arbeid for Marka. Bestill til deg selv (husk en ekstra til hjemmekontoret!), gi den i gave til venner og kolleger, og oppfordre andre til å kjøpe den.

NOAs MARKAKALENDER 2006

Bestill NOAs kalender nå!

PRISER

Medlemmer får rabatt:

1 eks. kr 98,- pr stk.

2-9 eks. kr 88,- pr stk.

10-19 eks. kr 78,- pr stk.

20-49 eks. kr 68,- pr stk.

Ikke-medlemmer betaler:

1 eks. kr 128,- pr stk.

2-9 eks. kr 118,- pr stk.

10-19 eks. kr 108,- pr stk.

20-49 eks. kr 98,- pr stk.

Over 50 kalendere:

Be om tilbud!

I tillegg kommer porto og ekspedisjonskostnader.

Bestilling foretar du pr. tlf. 22 38 35 20, via faks 22 71 63 48 eller send inn kupongen. ✂

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKAKALENDER 2006. Medlemspris er kr 98,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 128,- pr stk. Porto kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo